

по неустойка (credit default swap), като отчитам възможността за фалит на страните - най-драстичният случай на смяна на кредитния рейтинг. Методите, които използвам, са **динамични стохастични методи**. След прехода от **статични към динамични детерминистични методи** динамичните стохастични методи са следващият етап на усъвършенстване на средствата за изследване в икономиката и в частност във финансите. Освен отчитането на случайния фактор, тези методи позволяват улавянето на редица усложнения и грешки в измерванията и дават възможност успешно да се решават сложни приложни проблеми както в икономиката, така и във финансите.

КРЕДИТНИ ПРОИЗВОДНИ Производните финансови инструменти (финансовите деривати) са инструменти, цените на които зависят от цените на други финансови инструменти, наричани основни. Кредитните производни са деривати, които се използват за регулиране на кредитен риск. Пазарът на кредитни деривати се разраства много бързо през последните десетилетия. Стойността на търгуваните кредитни производни през 1996 г. е 40 000 000 000 долара, а през 2000 г. - 1 000 000 000 000 долара. Очаква се тя да се увеличи десетократно през следващите 5 - 7 години. Днес успешното оценяване на деривати е факт. То е един от големите успехи на съвременните финанси. Моделите на Блек-Шолц (1972) и Мертън (1973) са възприети както от учените, така и от професионалистите. Техните методи са използвани досега за оценяване на стотици различни производни.

По-сложен е въпросът с кредитните производни. При тях случайността на доходността се дължи не само на пазарни фактори, но и на възможността за фалит на страна по договора, свързан с финансовия инструмент. Оказва се, че оценяването на втория тип случайност е по-трудно. Така е главно, защото достъпните данни за кредитния риск не са достатъчни като количество за получаване на точни оценки на вероятностите за фалит и на възстановимата сума при кредитно събитие (фалит, неустойка).

Ще дефинирам някои кредитни производни.

Кредитен суап по неустойка (credit default swap) е такъв кредитен дериват, при който институцията, търсеща защита, плаща на институцията, предлагаща защита, периодична такса, а в замяна получава плащане само в случай на неустойка (фалит) на основния актив.

Суап по обща доходност (total return swap) е такъв кредитен производен инструмент, при който институцията, търсеща защита срещу кредитния риск, плаща на институцията, предлагаща защита, целия доход от основния актив, а в замяна получава редовни променливи плащания от лихвен процент (LIBOR) плюс определена премия (spread).